

Sygn. akt I C 1216/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 listopada 2015 roku

Sąd Rejonowy w Kłodzku Wydział I Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący SSR Eliza Skotnicka

Protokolant Magda Biernat

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 20 listopada 2015 roku w Kłodzku

sprawy z powództwa Towarzystwa (...) S.A. z siedzibą w W.

przeciwko T. B.

o zapłatę kwoty 1015,78 zł

I. zasądza od pozwanego T. B. na rzecz strony powodowej Towarzystwa (...) S.A. z siedzibą w W. kwotę 194,89 zł (sto dziewięćdziesiąt cztery złote 89/100) wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi od dnia 30 marca 2015 roku do dnia zapłaty,

II. dalej idące powództwo oddala,

III. zasądza od pozwanego na rzecz strony powodowej kwotę 43,13 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

UZASADNIENIE

Strona powodowa Towarzystwo (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W. domagała się zasądzenia od pozwanego kwoty 1 015,78 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu tj. od dnia 30 marca 2015r. oraz zasądzenia kosztów procesu w kwocie 210 zł, w tym kosztów zastępstwa procesowego.

W uzasadnieniu pozwu podała, że zawarła z pozwanym umowę ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej pojazdów komunikacyjnych, jednak w zamian za udzieloną ochronę ubezpieczeniową pozwany nie uiścił należnej składki. Do dnia wniesienia powództwa, pomimo wezwania do dobrowolnej zapłaty spornej kwoty, należność nie została przez pozwanego uregulowana.

W dniu 2 kwietnia 2015 r. Referendarz Sądu w Sądzie Rejonowym Lublin – Zachód w Lublinie wydał w sprawie (...) nakaz zapłaty przeciwko pozwanemu.

Pozwany T. B. w sprzeciwie od nakazu zapłaty wniósł o oddalenie powództwa z uwagi na niezgodną wartość przedmiotu sporu oraz bezpodstawne jednostronne wystawienie polisy ubezpieczeniowej przez powoda, wskazując, że umowa ubezpieczenia pojazdu nie została przez niego przedłużana, bowiem pojazd został zajęty i sprzedany w drodze licytacji przez komornika sądowego.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Pozwanego (...) S.A. (obecnie Towarzystwo (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W.) łączyła umowa ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych na pojazd marki F. (...) o nr rej. (...) z okresem

ubezpieczenia od 16 sierpnia 2012 r. do dnia 15 sierpnia 2013 r. Pozwany nie wypowiedział zawartej umowy ubezpieczenia.

Okoliczność bezsporna.

Strona powodowa sporządziła pismo z datą 16 września 2013 r. skierowane do pozwanego, w którym powołując się na przepis art. 28 ust. 1 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych, poinformowała o zawarciu umowy na okres kolejnych 12 miesięcy, wobec braku pisemnego powiadomienia o wypowiedzeniu dotychczasowej umowy ubezpieczenia OC. Załącznikiem do tego pisma była umowa ubezpieczenia z okresem odpowiedzialności od 16 sierpnia 2013 r. do 15 sierpnia 2014 r. Zgodnie z polisą nr (...), pozwany winien był uiścić składkę w wysokości 869 zł do dnia 31 października 2013 r.

Pozwany zaprzeczył, aby kiedykolwiek doręczono mu pismo strony powodowej z dnia 16 września 2013r., a także aby został poinformowany o możliwości, terminie i sposobie wypowiedzenia łączącej strony umowy ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych.

Dowód:

- pismo strony powodowej z 16.09.2013 r. – k. 29
- polisa nr (...) – k. 29 verte;
- przesłuchanie pozwanego k. 48.

Pojazd pozwanego marki F. (...) o nr rej. (...) został zajęty przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w (...) A. S. w dniu 15 marca 2013 r. i sprzedany w drodze licytacji w dniu 24 października 2013 r. Nabywca pojazdu w dniu 24 października 2013r. zawarł umowę ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych na ten samochód na okres do dnia 23 października 2014r. w (...) S.A. W okresie od 16 sierpnia 2013 r. do 23 października 2013 r. pojazd pozwanego nie był ubezpieczony w innym towarzystwie ubezpieczeń.

Dowód:

- protokół zajęcia ruchomości w sprawie (...) – k. 36;
- protokół sprzedaży ruchomości w sprawie (...) – k. 37;
- pismo Ubezpieczeniowego Funduszu Gwarancyjnego z 27.10.2015 r. – k. 51-52.

W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd zważył, co następuje:

Powództwo podlegało uwzględnieniu w części.

Podstawą rozstrzygnięcia w niniejszej sprawie były przepisy art. 28 i 28a ustawy z dnia 22 maja 2003r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz. U. 2013r., Nr 392, tekst jedn. ze zm., dalej jako u.o.c, ustawa, ustawa o ubezpieczeniu obowiązkowym) w brzmieniu nadanym jej ustawą z dnia 19 sierpnia 2011 r. o zmianie ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. 2011r., Nr 205, poz. 1210 ze zm.), która weszła w życie z dniem 11 lutego 2012r. i która zgodnie z treścią jej art. 6 ma zastosowanie do umów ubezpieczenia zawartych po dniu 11 lutego 2012 r. Według treści art. 28 ust. 1 u.o.c jeżeli posiadacz pojazdu mechanicznego nie później niż na jeden dzień przed upływem okresu 12 miesięcy, na który umowa ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych została zawarta, nie powiadomi na piśmie zakładu ubezpieczeń o jej wypowiedzeniu, uważa się, że została zawarta następna umowa na kolejne 12 miesięcy, z zastrzeżeniem ust. 2. Według zaś art. 28 ust. 1a – c w razie zawarcia umowy, o

której mowa w ust. 1, zakład ubezpieczeń jest obowiązany potwierdzić zawarcie umowy dokumentem ubezpieczenia w terminie 14 dni od dnia jej zawarcia. 1b. Nie później niż 14 dni przed upływem okresu 12 miesięcy, na który umowa ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych została zawarta, zakład ubezpieczeń jest obowiązany do wysłania ubezpieczającemu informacji o ubezpieczeniu na kolejny okres ubezpieczenia. 1c. Informacja, o której mowa w ust. 1b, zawiera w szczególności:

- 1) określenie wysokości składki ubezpieczeniowej w przypadku, gdy dojdzie do zawarcia następnej umowy ubezpieczenia w trybie ust. 1;
- 2) pouczenie, że wysokość składki, o której mowa w pkt 1, może ulec zmianie, jeżeli po wysłaniu informacji przez zakład ubezpieczeń wyjdą na jaw okoliczności mające wpływ na wysokość składki, oraz wskazanie tych okoliczności;
- 3) pouczenie o prawie wypowiedzenia dotychczasowej umowy ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych zgodnie z ust. 1 oraz o formie, możliwym sposobie oraz terminie złożenia tego wypowiedzenia;
- 4) pouczenie o skutkach tego wypowiedzenia oraz o skutkach braku tego wypowiedzenia.

Natomiast zgodnie z art. 28a ust. 1 u.o.c jeżeli posiadacz pojazdu mechanicznego w tym samym czasie jest ubezpieczony w dwóch lub więcej zakładach ubezpieczeń, przy czym co najmniej jedna z umów ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych została zawarta w trybie art. 28 ust. 1, umowa zawarta w tym trybie może zostać przez niego wypowiedziana na piśmie. 2. W przypadku wypowiedzenia umowy ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych zgodnie z ust. 1, zakład ubezpieczeń może żądać zapłaty składki ubezpieczeniowej za okres, przez który ponosił odpowiedzialność.

W pierwszej kolejności rozważyć należy, jaki skutek przypisać niedopełnieniu przez zakład ubezpieczeń obowiązków wymienionych w art. 28 ust. 1 a – c u.o.c. Przepis ten nie przewiduje bowiem żadnej sankcji wobec ubezpieczyciela za niedopełnienie tychże obowiązków.

W uzasadnieniu do projektu zmiany ustawy o ubezpieczeniu obowiązkowym wskazano, że „zmiana art. 28 (w zakresie dodania ust. 1a - 1c) wprowadza regulacje, na podstawie których zakłady ubezpieczeń zostaną zobowiązane do przesyłania ubezpieczającym, w zakresie obowiązkowego ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych, informacji o ubezpieczeniu na kolejny okres ubezpieczenia. Przedmiotowy obowiązek informacyjny skierowany do zakładów ubezpieczeń jest jednym z elementów mających na celu likwidację zjawiska tzw. podwójnego ubezpieczenia, poprzez **odpowiednie wczesne** poinformowanie ubezpieczającego m.in. o skutkach braku złożenia w odpowiednim terminie wypowiedzenia dotychczasowej umowy. Wprowadzenie zaś nowego art. 28a ma na celu wzmocnienie mechanizmu rozwiązania problemu tzw. podwójnego ubezpieczenia. Wskazać należy, że na podstawie obecnie obowiązujących regulacji ustawowych (art. 28), jeżeli posiadacz pojazdu mechanicznego nie później niż na jeden dzień przed upływem okresu 12 miesięcy, na który umowa ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych została zawarta, nie powiadomi na piśmie zakładu ubezpieczeń o jej wypowiedzeniu, uważa się, co do zasady, że została zawarta następna umowa na kolejne 12 miesięcy. Z mocy ustawy dochodzi więc do zawarcia kolejnej umowy ubezpieczenia na następny okres 12 miesięcy. Jeżeli posiadacz pojazdu chce zawrzeć umowę z innym zakładem ubezpieczeń, musi powiadomić o tym dotychczasowy zakład ubezpieczeń w dniu poprzedzającym upływ okresu ubezpieczenia poprzez złożenie wypowiedzenia. Niedopełnienie tego i jednocześnie zawarcie umowy z innym zakładem ubezpieczeń doprowadza do sytuacji tzw. podwójnego ubezpieczenia i rodzi konieczność opłacania podwójnej składki. Do sytuacji podwójnego ubezpieczenia dochodzi także na skutek niezłożenia skutecznie oświadczenia woli o wypowiedzeniu umowy przez ubezpieczonego, stosownie do treści art. 28 ustawy. W związku z powyższym proponuje się wprowadzenie regulacji, na podstawie których posiadacz pojazdu mechanicznego będzie miał możliwość wypowiedzenia umowy ubezpieczenia OC, która na skutek działania automatyzmu wynikającego z art. 28 ustawy została przedłużona. Zgodnie z zawartą w projekcie propozycją, jeżeli posiadacz pojazdu mechanicznego w tym samym czasie jest ubezpieczony w dwóch lub więcej zakładach ubezpieczeń, przy czym jedna z umów ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych została zawarta w trybie automatycznego odnowienia, umowa taka może zostać przez niego wypowiedziana. Przy czym w przypadku takiego wypowiedzenia umowy ubezpieczenia OC posiadaczy

pojazdów mechanicznych, zakład ubezpieczeń będzie mógł żądać zapłaty składki ubezpieczeniowej za okres, przez który ponosił odpowiedzialność.”

Analiza powołanych przepisów, w szczególności ich wykładnia funkcjonalna oraz cel wprowadzonych zmian prowadzi do następujących wniosków, po pierwsze, celem działania przewidzianej w art. 28 u.o.c. zasady kontynuacji umowy ubezpieczenia jest zapewnienie ciągłości ochrony ubezpieczeniowej OC posiadaczy pojazdów mechanicznych (jest to zasadniczy i nadrzędny cel tej regulacji), po drugie ochrona ta musi być zapewniona bez względu na dochowanie lub niedochowanie przez którąkolwiek ze stron umowy ubezpieczenia wymaganych aktów staranności, po trzecie posiadacz pojazdu mechanicznego ubezpieczony w innym zakładzie ubezpieczeń ma zapewnione prawo wypowiedzenia w każdym czasie umowy zawartej wskutek kontynuacji dotychczasowej umowy. Powołane przepisy regulują stosunki zobowiązaniowe pomiędzy stronami umów ubezpieczenia zawieranych zgodnie z przepisami art. 805 k.c. i nast. oraz art. 822 k.c. Zgodnie z art. 805 § 1 i 2 pkt 1 k.c. przez umowę ubezpieczenia ubezpieczyciel zobowiązuje się, w zakresie działalności swego przedsiębiorstwa, spełnić określone świadczenie w razie zajścia przewidzianego w umowie wypadku, a ubezpieczający zobowiązuje się zapłacić składkę. Założeniem jest więc, że stroną tej umowy jest zakład ubezpieczeń - przedsiębiorca, do którego zastosowanie mają podwyższone standardy należytej staranności zdefiniowane w art. 355 § 2 k.c. Oceniając zaś skutki niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania w świetle art. 471 k.c. należy każdorazowo dbać o jak najszerszą ochronę konsumenta w rozumieniu art. 22¹ k.c.

Odnosząc powyższe rozważania do ustaleń faktycznych w niniejszej sprawie w pierwszej kolejności należy podkreślić, do oceny łączącej strony umowy zastosowanie znajdują powołane wyżej przepisy ustawy o ubezpieczeniu obowiązkowym w brzmieniu obowiązującym od dnia 11 lutego 2012r. Umowa między stronami zawarta była bowiem w dniu 16 sierpnia 2012 r. i obowiązywała do 15 sierpnia 2013r., zaś umowa zawarta w trybie automatycznego wznowienia obejmowała ochronę ubezpieczeniową w okresie 16 sierpnia 2013 r. i miała obowiązywać do 15 sierpnia 2014r. a zatem niewątpliwie sprawa dotyczy umowy zawartej po dniu 11 lutego 2012r. Nie ulega wątpliwości, że powódka zobowiązana była wykonać wobec pozwanego obowiązki wynikające z art. 28 ust. 1 a – f. Powódka wezwana do przedłożenia dokumentów potwierdzających wykonanie tychże obowiązków informacyjnych, nie zgłosiła na te okoliczności żadnych dowodów. Brak jest przy tym informacji, kiedy pozwany został powiadomiony o zawarciu kolejnej umowy ubezpieczenia. Korespondencja skierowana do pozwanego w tym przedmiocie opatrzona jest datą 16 września 2013 r., a więc już po upływie ustawowego terminu. Tym niemniej powódka mimo wezwania nie przedstawiła żadnego dowodu, że korespondencja ta została wysłana i doręczona pozwanemu. Pozwany przy tym kategorycznie zaprzeczał, aby otrzymał od powódki pismo informujące go o sposobie, terminie i możliwości wypowiedzenia umowy ubezpieczenia, skutkach jej niewypowiedzenia, a także zaprzeczył aby otrzymał pismo z dnia 16 września 2013r. Okoliczności te wskazują na nierzetelne działanie strony powodowej wobec jej kontrahenta – konsumenta, którym jest pozwany. Pozwany wbrew spoczywającym na powódce obowiązkom przewidzianym w art. 28 ust. 1 a – c nie tylko nie został z odpowiednim wyprzedzeniem poinformowany o możliwości, terminie i sposobie wypowiedzenia umowy i o skutkach jej niewypowiedzenia, ale także (jak twierdzi) nie otrzymał potwierdzenia zawarcia umowy ubezpieczenia na kolejny okres w terminie 14 dni od jej zawarcia. Zdaniem Sądu wykładni powołanych wyżej przepisów należy dokonywać w ten sposób, że jeżeli ubezpieczyciel nie wykona przewidzianych prawem obowiązków informacyjnych z art. 28 ust. 1 a – f wobec swoich kontrahentów to ponosić będzie ryzyko pokrycia ubezpieczeniowego bez obowiązku uiszczenia przez ubezpieczonego należnej składki. Ubezpieczony, zaś zobowiązany będzie do uiszczenia składki z tytułu umowy zawartej w trybie wznowienia ubezpieczenia, wyłącznie w sytuacji, gdy pomimo uzyskania zgodnie z art. 28 ust. 1 a – c ustawy informacji, nie złoży oświadczenia o wypowiedzeniu tej umowy w odpowiednim terminie, a także w razie niezawarcia umowy ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych u innego ubezpieczyciela (niezależnie od tego czy zakład ubezpieczeń udzielił wymaganych prawem informacji) proporcjonalnie za okres faktycznie udzielonej ochrony ubezpieczeniowej, stosownie do zasad przewidzianych w art. 28a u.o.c. Konkludując obowiązek ponoszenia podwójnej składki nie powinien obciążać ubezpieczonego, który nie uzyskał od ubezpieczyciela rzetelnej informacji przewidzianej w analizowanych przepisach. Wykazanie okoliczności, że obowiązki z art. 28 ust. 1 a – f ustawy zostały należycie wykonane, zgodnie z ogólnymi zasadami dotyczącymi ciężaru dowodu z art. 6 k.c. i art. 232 k.p.c., obciążają zakład ubezpieczeń. Odmienna wykładnia powołanych przepisów czyniłaby martwymi

znowelizowane przepisy ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych. Nie ulega wątpliwości, że zakłady ubezpieczeń nie mają interesu w dążeniu do skutecznego rozwiązywania umów ubezpieczenia ze swoimi kontrahentami, którzy rezygnują z usług dotychczasowego ubezpieczyciela i zawierają umowę z innym zakładem. Uwzględnienie w całości powództwa w niniejszej sprawie stanowiłoby aprobatę Sądu dla nierzetelnego i niezgodnego z prawem działania strony powodowej, która wskutek niewykonania ustawowych obowiązków informacyjnych uzyskałaby ponadto korzyści w postaci obowiązku pozwanego uiszczenia składki w pełnej wysokości. Z tego też względu należało ustalić proporcjonalnie wysokość składki za okres, w którym strona powodowa udzielała ochrony ubezpieczeniowej OC pojazdu powoda tj. w okresie od 16 sierpnia 2013 r. do 23 października 2014r. tj. w okresie 70 dni. Przyjmując zgodnie z treścią wystawionej przez powoda polisę, że należna od pozwanego składka w pełnej wysokości za cały rok ochrony stanowiła kwotę 869 zł, płatną w terminie do dnia 31 października 2013 r., to proporcjonalnie za każdy dzień udzielonej ochrony ubezpieczeniowej należało się stronie powodowej 2,38 zł (869 zł : 365 dni), a zatem za 70 dni należała się powódce składka w wysokości 166,60 zł (2,38 zł x 70 dni). Wartość zaś skapitalizowanych odsetek ustawowych wyliczonych od kwoty 166,60 zł zgodnie z żądaniem pozwu za okres od 1 listopada 2013r. do dnia poprzedzającego złożenie pozwu tj. do dnia 29 marca 2015r. stanowi kwotę 28,29 zł, zatem łącznie należność główna wraz ze skapitalizowanym odsetkami ustawowymi z tytułu części składki stanowi kwotę 194,89 zł. Zgodnie z art. 481 § 1 k.c i art. 482 § 1 k.c. stronie powodowej należą się także dalsze odsetki ustawowe liczone od kwoty 194,38 zł od dnia wniesienia pozwu tj. od dnia 30 marca 2015r. Podkreślić przy tym należy, że w ocenie Sądu okoliczność, że samochód objęty sporną umową ubezpieczenia OC został zajęty i zbyty przez komornika w toku postępowania egzekucyjnego nie miało wpływu na obowiązek pozwanego zawarcia umowy ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych. Prawa i obowiązki nabywcy tego pojazdu regulowały zaś przepisy art. 31 u.o.c. Zgodnie bowiem z art. 31 ust. 3 u.o.c. w razie przejścia lub przeniesienia prawa własności pojazdu mechanicznego zarejestrowanego, którego posiadacz wbrew obowiązkowi nie zawarł umowy ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych, posiadacz, na którego przeszło lub zostało przeniesione prawo własności jest obowiązany zawrzeć umowę ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych w dniu przejścia lub przeniesienia prawa własności pojazdu mechanicznego, ale nie później niż z chwilą wprowadzenia pojazdu mechanicznego do ruchu. O okolicznościach niniejszej sprawy nabywca licytacyjny pojazdu w dniu przejścia na niego prawa własności pojazdu pozwanego tj. w dniu 24 października 2013 r. zawarł umowę ubezpieczenia OC z innym towarzystwem ubezpieczeń.

Mając powyższe na uwadze powództwo należało uwzględnić w części co do kwoty 194,89 zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia wniesienia pozwu t. 30 marca 2015r, zaś dalej idące żądnie podlegało oddaleniu.

O kosztach orzeczono zgodnie z art. 100 k.p.c. dokonując ich stosunkowego rozdzielenia stosownie do wyniku sprawy. Skoro powódka wygrała proces w 19% i poniosła koszty procesu w kwocie 227 zł, pozwany powinien zwrócić stronie powodowej część poniesionych przez nią kosztów w kwocie 43,30 zł (227 x 19%).